

Τα μεγάλα απρόοπτα των ευρωεκλογών

Description

Μαρία Δεμερτζή*

Πρώτον, τα καλά νέα. Ο φόβος ότι η άκρα δεξιά επρόκειτο να κατακτήσει το Ευρωπαϊκό κοινοβούλιο, δεν υλοποιήθηκε. Παραδοσιακά, τα δύο μεγαλύτερα κόμματα, το Ευρωπαϊκό Λαϊκό Κόμμα και οι Σοσιαδημοκράτες παρέμειναν σταθερά αντίστοιχα στην πρώτη και δεύτερη θέση. Αντιθέτως το κόμμα των φιλελευθέρων, Renew Europe, και οι Πράσινοι είδαν σημαντικές απώλειες. Η ακροδεξιά ομάδα, Ταυτότητα και Δημοκρατία, κέρδισε 9 έδρες σε σύγκριση με τις εκλογές του 2019 (49), αλλά αυτό δεν αλλάζει την δομή του κοινοβουλίου των 720 εδρών. Τέλος, υπάρχουν 55 νέα εκλεγμένα μέλη που δεν έχουν ακόμη δηλώσει με ποια ομάδα θα ήθελαν να συνδεθούν και μπορεί να δούμε ακόμα μετατοπίσεις μεταξύ άλλων μικρότερων ομάδων. Συνολικά, πρόκειται για μια μικρή μετατόπιση προς τα δεξιά, αλλά η προοπτική του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου δεν έχει αλλάξει σημαντικά.

Αλλά αυτό δεν σημαίνει ότι δεν υπήρξαν εκπλήξεις ή ότι το αποτέλεσμα αυτών των εκλογών δεν άλλαξε το πολιτικό τοπίο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ). Και αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι τα αποτελέσματα τόσο στη Γερμανία όσο και στη Γαλλία δείχνουν σημαντικές αλλαγές.

Η σημερινή κυβέρνηση στη Γερμανία έχασε θεαματικά, ερχόμενη στην 3η θέση μετά τους Χριστιανοδημοκράτες (CDU/CSU) και κυρίως το ακροδεξιό κόμμα AfD. Αυτό την καθιστά μια αδύναμη κυβέρνηση για το υπόλοιπο της θητείας της, που δεν θα μπορεί να πάρει

ουσιαστικές αποφάσεις. Στο πλαίσιο της ΕΕ, η σημερινή κυβέρνηση δεν θα είναι σε θέση να υπερασπιστεί θέσεις εκτός εάν αυτές είναι ευρέως αποδεκτές. Είναι σημαντικό επίσης ότι μετά από 35 χρόνια από την επανένωση, η Γερμανία εξακολουθεί να λειτουργεί σαν δύο ξεχωριστές χώρες. Η Δύση ψήφισε το CDU/CSU (επανερχόμενη στις προηγούμενες προτιμήσεις της), και η Ανατολή ψήφισε το ακροδεξιό κόμμα AfD. Η αδυναμία επίτευξης συνοχής εσωτερικά, παρά τις παρατεταμένες πολιτικές, δεν αποτελεί ελπιδοφόρο σημάδι για την ευρωπαϊκή συνοχή.

Το πιο απρόσμενο αποτέλεσμα των εκλογών είναι χωρίς καμία αμφιβολία η έκκληση του προέδρου Μακρόν για πρόωρες εκλογές, μετά από μια σαφή ήττα του συνασπισμού του, ερχόμενος δεύτερος και με λιγότερο από τις μισές ψήφους του ακροδεξιού ξεκάθαρου νικητή, του *Rassemblement National* (RN). Η Γαλλία θα διεξαγάγει τώρα εθνικές εκλογές στα τέλη αυτού του μήνα και στις αρχές Ιουλίου.

Τι διακυβεύεται εδώ;

Η νίκη του ακροδεξιού RN μπορεί κάλλιστα να επαναληφθεί στις επόμενες εκλογές. Αυτό θα άφηνε τον 28χρονο ηγέτη του κόμματος κ. Μπαρντελά, τον νεότερο πρωθυπουργό ποτέ, στο τιμόνι της χώρας του, σε συγκατοίκηση με τον κ. Μακρόν. Είτε αυτό θα αναγκάσει τον πρόεδρο Μακρόν να παραιτηθεί, απρόθυμος να συγκυβερνήσει με την άκρα δεξιά, είτε παραμείνει σε μία πολύ άβολη συγκατοίκηση. Το πόσο άβολη θα είναι θα μας δείξουν οι οίκοι αξιολόγησης. Τα γαλλικά κρατικά ομόλογα υποβαθμίστηκαν μόλις πριν από λίγες ημέρες λόγω του δημοσιονομικού χρέους. Θα δούμε με ενδιαφέρον πώς οι οίκοι αξιολόγησης θα προσπαθήσουν να επιβάλουν πειθαρχία στη Γαλλία και να περιορίσουν τα ασταθή χέρια οποιασδήποτε νέας ηγεσίας. Είναι αυταπάτη να πιστεύει ο τυχόν καινούργιος ηγέτης ότι έχει την ελευθερία να δαπανήσει ελεύθερα έχοντας λάβει την λαϊκή εντολή. Τι σας θυμίζει αυτό;

Αλλά γιατί πήρε τέτοιο ρίσκο ο Πρόεδρος Μακρόν;

Είναι γεγονός πως το εκλογικό αποτέλεσμα (32% του πρώτου κόμματος έναντι 15% για τον συνασπισμό του) θέτει σοβαρό εμπόδιο στην ικανότητά του να κυβερνήσει για το υπόλοιπο της θητείας του.

Γιατί όμως πρέπει να γίνουν τόσο γρήγορα οι εκλογές; Ο Πρόεδρος Μακρόν ποντάρει στο σοκ του κοινού κι ότι στις επόμενες εκλογές θα ψηφίσουν και περισσότεροι και πιο «συνετά». Αλλά αυτό δεν είναι εξασφαλισμένο. Είναι εξίσου πιθανόν ότι τίποτα δεν θα αλλάξει στις πεποιθήσεις των ψηφοφόρων οπότε ο κ. Μπαρντελά θα είναι ο νέος πρωθυπουργός. Ένα πράγμα είναι σίγουρο: ο πρόεδρος Μακρόν έχει στριμωχτεί σε μια

γωνία, οπότε επίθεση είναι η καλύτερή του άμυνα.

Τι σημαίνει αυτό για την ΕΕ;

Παρά το λίγο-πολύ σταθερό αποτέλεσμα στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, αυτές οι εκλογές αποδεικνύουν για άλλη μια φορά ότι δεν υπάρχει μια ομοιόμορφη ΕΕ. Οι εκλογές κερδίζονται και χάνονται, με βάση εθνικά όχι Ευρωπαϊκά θέματα και μπορούν, όπως αποδεικνύεται, να αποσταθεροποιήσουν την πορεία της ΕΕ.

Εάν ο πρόεδρος Μακρόν χάσει το στοίχημα που πήρε την περασμένη Κυριακή, η Γαλλία δεν θα μπορεί να υπερασπίζεται Ευρωπαϊκές θέσεις. Αυτό αφήνει τη Γερμανία μόνη της, η οποία με αποδυναμωμένη κυβέρνηση δεν θα μπορεί να συσπειρώσει τις υπόλοιπες χώρες. Εάν ο πρόεδρος Μακρόν από την άλλη πλευρά κερδίσει το στοίχημα, τότε σίγουρα θα βγει ισχυρότερος και θα επιδιώξει να διαμορφώσει θέσεις και στη χώρα του και στις Βρυξέλλες.

Η ΕΕ πιθανότατα θα επιδιώξει τότε να ακολουθήσει βιομηχανικές πολιτικές για την αντιμετώπιση των παγκόσμιων προκλήσεων που προέρχονται τόσο από τις ΗΠΑ όσο και από την Κίνα. Αυτό που δεν είναι σαφές είναι εάν αυτές οι πολιτικές θα εξυπηρετήσουν τα γαλλικά συμφέροντα εις βάρος της ενιαίας αγοράς της ΕΕ και, του ευρωπαϊκού καταναλωτή.

Ίσως το λιγότερο αμφιλεγόμενο ζήτημα θα είναι ο επαναδιορισμός της κ. φον ντερ Λάιεν ως προέδρου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Με τα εκλογικά αποτελέσματα υπέρ της, και το Παρίσι και το Βερολίνο να αποσπώνται από τα δικά τους εσωτερικά προβλήματα, ο επαναδιορισμός της θα είναι το λιγότερο δύσκολο πρόβλημα προς επίλυση.

**Η Μαρία Δεμερτζή είναι Ανώτερη Ερευνήτρια στο Bruegel, ερευνητικό ινστιτούτο στις Βρυξέλλες. Αυτό το κείμενο δημοσιεύτηκε αρχικά σε αγγλική έκδοση από το Bruegel.*